

Megjelen minden vasárnap. Előfizetési ára egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, három hónapra 1 frt. 80 kr. Szerkesztő és kiadóhivatal a piaczutcai Csanak-házban.

HORTOBÁGY.

Hirdetési Négynégyes pénteken egyszeri hirdetésnél 5 kr, háromszorinál 4 kr, többszörinél vagy nagy terjedelmű hirdetésnél árszámítás. Egyes szám ára 15 kr.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Előfizetési fölhívás

„Hortobágy“

1864. évi július—decemberi folyamára.

E hó végével lapunk, harmadik évfolyamának második felét éri el.

Nem akarjuk nagy szavakkal — mint ez már az előfizetési fölhívásokban általános szokássá vált — fölmutatni, hogy a közönség érdekében mit és mennyit tettünk a múltban. Legilletékesebb ítésez e tekintetben maga az olvasóközönség — s annál fogva csupán annyit jegyzünk meg, hogy a fokonkiint növekedő részvét, — melyet lapunk irányában naponként tapasztalni szerencsénk van, — buzgalmunkat csak növeli s újabb ösztönt ad, hogy a város és vidéke igényeit lehetőleg kielégíthessük.

Lapunk jövőben is eddighez hasonló irányt követend s mindazt, ami e várost és környékét érdekli, hozni fogja.

Fő feladatunk, hogy a „Hortobágy“-ot folytonosan a társadalmi élet, nevelés, ipar, kereskedelem s gazdaság köréből vett közhasznu és irányczikkkel láthassuk el.

Kiváló figyelmet fordítandunk arra is, hogy a helyi, vidéki hírek és események, a leghitelesebb forrás után s gyorsan közöltessenek s gondoskodunk, hogy mulattató érdekes és tanulságos elbeszélések is legyenek az olvasók szórakoztatására.

Közügyek, irodalmi és művészeti mozzanatok ecsetelésére szintén ki van a tér jelölve lapunk hasábjain.

Részletes és hiteles értesítést adand a „Hortobágy“ ezután is, mind városunk, mind a vidék nevezetesebb üzleti viszonyairól, termény- és gabnavásairól, hogy ilymódon mind a termelők, mind a vevők magukat kellőleg tájékozhassák.

Hirdetések, általunk jövőre is a hirdető tetszése szerinti alak és terjedelemben a lehető legjutányosabb áron közöltetnek.

A lap ezental is nagy ivrőten, vasárnaponként fog megjelenni.

Előfizetési ár: vidékre postai szétküldéssel, vagy helyben házhozordással, egész évre 6 frt; fél-évre 3 frt; évnegyedre 1 frt 80 kr.

Tíz egyszerre bejelentett előfizetés után, gyűjtőknek tiszteletpéldány járand.

Az előfizetési összegek, mint szintén a lapra vonatkozó minden küldemény vagy közlemény, a „Hortobágy“ szerkesztőségére vagy kiadóhivatalához (Csanak-ház) intézendők.

Debreczen 1864, junius 12.

Debreczeni szindgyegylet

Sárváry Elek

„Hortobágy“ kiadó-tulajdonosa.

„Hortobágy“ szerkesztője.

(Sirkövének teleplezéséskor 1864, junius 11.)

Azon sajátosságos, végzetes események mellett, melyek irodalmunk fejlődését, haladását ha nem lehetetleníték is, de nagy mérvben gátolják, a sorsnak csodás szeszélye esküdött ellenünk. A legszebb tehetségek éltek virágkorában hervadtak el. Hogy többet ne említsék, Csokonánk élte delén szállt sirba, Czákó, a tetterős férfikor küszöbén önkint vált meg az élettől s Petőfi, e fényes meteor, öldöklő esatában találta kora halálát.

Nagy Imre, kinek halála felett Péczely, e buzgó író s szép emlékt tanár, könyes szemekkel kesergett, szintén hasonló sorsnak volt részese. Olvasóink előtt talán nem lesz épen érdek-telen, ha ez alkalommal, midőn a kegyelet, jelesünk jeltelen sirja felé díszes emléket emelt, néhány szóban életéről is megemlé-kezzünk.

Nagy Imre, született Kun-Kisujzálláson 1817 februar havában Alsóbb iskoláit szülővárosában, a felsőbbeket Debreczenben végezte. Egyike volt a főiskola azon derék növendékeinek, kik Péczely József buzdítása és vezérlete mellett, a hazai irodalommal megismerkedvén, nemesebb ízlésű művek alkotásában gyakorolák erejüket.

A tizenhat éves költő első zsengét a „Lant“ 1834 és 1835-diki folyamában olvashatjuk.

Ifju éveiről, ez időtájon iskolánkban még a zárdai rendszer egy neme uralkodván, alig tudunk valamit. Egykorú állítják, hogy igen szorgalmas tanuló volt. Innen magyarázható ki azon bizalom is, hogy az 1839-iki tanodai évre a költészet rendes tanítójává nevezetett, de mielőtt hivatalát a közelebbi novemberben elkezdhette volna, régi baja, a köhögés, nagyobb mértékben megújult, minek következtében fölmentetését volt kénytelen kérni. Az előjáróság irántai gyöngéd kiméletből csak ideiglenes oktatóval pótlá helyét. De e kiméletnek hasznát nem vehet, minden baráti gond hiábaló volt s a nemes törekvésű, hosszabb időkre, jobb sorsra méltó ifju fenkölt lelke januar 31. 1840. csakugyan elhagyta porhüvelyét — csaknem azon a napon, melyen Pesten a részvevő közönség „Árpád“-jaért tapsaival, babérrájával jutalmazá.

De e tárgy megérdemli, hogy róla bővebben szóljunk. Harminczan léptek sikra az ország különböző részeiből, kik a Kisfaludy-jutalomért versenyezének. A nemes küzdők közül sokan érdemeltek dicséretet, jutalmat kettő: Nagy Imre és Szilágyi István, mindkettő a főiskola növendékei; de a pályabért, fájdalom, csak az utóbbi fogadhatá el.

A társaság február 18-ki gyűlésében mély levertséggel véve a szomorú halál-hírt. Nem maradt szem szárazon. Hattyudalának, költői lelke ez utolsó ömledézeinek, melyet végküzdelmei közepette halálós ágyában csaknem haldokolva írt, felolvasása, még magasabb fokra emelte a társulat fájdalomát.

Mily megható ellentét van az „utazó diák“ kedélyes írása s a „hattyudal“ szenvedő költője között! Tört reményeit, élte csalódásait, mily megható őszinteséggel ecseteli:

Pillanatnyi kéj virult előttem,
Szivderű tavasz sugárain,
Napjaim közé reményt ha szőttem,
Dult csak és csak mindig szikla-kín.
És kín és kebel mig így vivának
Szép reményim elfogyatkoznak.

Nap jön és megy; és a hervadásnak
Lángkönyvi fornak arczomon,
És időtlen hantot kínok ásnak,
Irgalom nincs irva sorsomon.

Mily leverő, szivmetsző hollanunk, midőn az alig huszonkét éves ifju, bekövetkezendő halála előérzetében, nemes törekvéseiben megtörve, keresztényi resignatioval, bizalmát az égiekben helyezve, lemond az élet alig izlett gyönyöreiről:

Meghalok; jön elfogyzó halálom,
És rideg honába eltemet:
De szelid lesz a közös nagy álom,
Testvér tesz le sirba engemet,
S mig lefordul szép korom virága:
Felderül reám a hit világa.

Koszorúzott mitvén s romek hattyudalán kívül több költeménye maradt hátra, melyek, ha belbecs tekintetében az előbb-utóbbiakkal nem versenyezhetnek is, emelkedett költői erőt lehelnek. Szerelmes versolnok nagy részét Mayer Marihoz, egy debreczeni talács lednyához írta, ki költőjét s szíve választottját vérszívvel kísérez az „Időtlen hantokhoz“ s jóval túldíte.

Tetemelt a czeplédutezal sirkertben eleinte egyszerű sírtábla jelölte s csak Losonczy Lászlónak, hivatalában követőjének s barátjának sirverse figyelmeztető a „halottak országá“-nak látogatóját, hogy az egyszerű sírhant alatt nagyreményt ifju költő pihenni ki korán lezajlott életének firdalmait.

De a rozszant sír nem maradhatott soká jeltelenül; a kegyelet sietet leróvni hálá-adójját. 1860-ban a főiskola tanulónak körében, kiknek lelkeben Nagyunk emléke évek után is élénken él, egy lelkes ifju buzgólkodása folytán műkedvelő-társulat alakult, mely előadásnak jövedelmét, az ifju költő hamvát jelölendő sírkö emelésére ajánlotta fel. A nemes buzgalomnak szép gyümölcse lön s így történt, hogy a jeltelen sír felett most huszonöt év után díszes kő áll, melynek teleplezéséskor a nagy-számu tanulóifjuság s a város értelmisége áll egyszerűen szép, megható emlékművet.

Több lelkes hölgy, — a műkedvelő-társulat egykori tagjai, ide virágkoszorúkkal övezte a síroszlop ornat, az énekkar gyászalt zengett; a sírnál emlékbeszéd tartatott, melyet újra ének s a „Hattyudal“ elszavalása követett; az egész ünnepélyt pedig fötiszt. Balogh Péter superint. ur lelkesítő szavai rekész-tették be.

Mélyen meghatva oszlánk szét a temető-kert füves sírhantjai között s önkintelenül azon ohaj támadt keblünkben: vajha a mult vesztéségeért, mely most is mindnyájunk szívét vérez a jelenben, az utódok között, találhatnánk méltó kárpótlást. Sz. T.

A madarak költözése.

(Vége.)

A madarak költözése alkalmával merülnek fel néha oly tünemények, melyek azok előtt, kik a költözést nem kísérik minden évből figyelemmel, megfelfejtethetnek. Ily tünemény mutatkozott városunkban f. é. május 8-án s 9-kén, melyről ezen lap 20-dik számában említés is van téve. Ezen esemény voltaképen így történt.

A városunk gázsal világított részeiben éjjel több helyen nagyobb és apróbb madarak, a fehér falakba csapódva oly nagy mennyiségben hullottak alá a földre részint megszárdulva, részint meg is döglöve, hogy a macskák e tüneményre csakhamar figyel-messé tétetve, jól lakhattak s az emberek a kallezkába-válók-kal elláthaták magukat, mely utóbbiak közül némelyek, amelyek t. i. magukat nagyon meg nem ütötték s a megtalálók által kellő ápolásban részesítettek, még most is élnek. Nekem magamnak alkalmam volt látni két fűlemilét, egy gyászos légyka-

pót, egy zöldikét, és egy picziny gémet, melyek a leeséskor csak megszárdultak s egy fűret, mely sebes röpte és nehézsége teste miatt úgy csapódott a falba, hogy egészen megdőglöve esett le.

En részemről ezen eseményt igen természetesnek s megfelfejtést igen könnyűnek találom, miután azt észlelni most harmadszor volt alkalmam. Ezelőtt ugyanis, mintegy 12 évvel, miután vacsora után egy szép estén egy tornácban többen kint ültünk, a magas emeletes épületnek a kapu felett eső frisen megszelt ragyogó fehér falában, ott ahol ezen felül egy a bejárás megvilágosítására szolgáló nagy lámpa is függött, egy szegény fűrj oly keményen bele ütözött, hogy azonnal döglöve esett le. En azt hiszem, hogy akkor is, most is a vakító fény zavarta meg a madarakat annyira, hogy a falba ütözve szédülten nagy döglötlen hullottak alá. Ki ne fogdosta volna gyermekkorában az álmaikból felzavart verebeket lámpafénynél? Ki ne tapasztalta volna, hogy a bogarak, éji lepkék s más rovarok is megvakítottak s megbódulnak a nagy világosság által? — Arany János koszorus költőnk ezt zengi családikör czimű gyönyörű költeményében:

Zug az éji bogár, neki megy a falnak,
Nagyot koppan akkor, azután elhallgat.

A nyári mezei munkásoknak, midőn vacsorájokat főzik, bográcsuk tele hull bogarakkal, mit gyakran csak akkor vesznek észre, — mert saját tapasztalatomra is hivatkozhatom, — midőn valami tepertőként megroppan foguk alatt. Nyári éjszakákon a szabadban vagy a nyitott ablaknál égő lámpákat éji lepkék özönlnek körül. Sőt a madarak költözése idején kiütött tüzvész alkalmával százankint csapikodják és ölik bele magokat a madarak is a tűzbe. Még debreczeni tanuló koromban egy pánkósti legatión alkalmával saját szememmel láttam, hogy egy éjjel kiütött tüzvész alkalmával, midőn három szalmatetejű ház égett le, temérdek apró madár csapkodta magát a tűzbe. Az újfehértói lakosok maig is jól emlékeznek rá, midőn egy ilyen időtájon éjszakának idején meggyuladt szárazmalom tűzébe temérdek, — s mint állítják, — előtök ismeretlen madarak hullottak alá a levegőből s égtek bele a tűzbe s melyeket akkor nagy bölcsen valami tudákos öreg ember cholera-madaraknak nevezett.

Természetesen azt nem hiszem, hogy szegény madarak épen a tűzbe önkint rohamának, hanem úgy vélem, hogy a nagy világosságtól megvakítottva a tűz felibe repülnek s a füst és hő-ség miatt akaratlanul szédülnek bele. A nálunk május 8-ik s 9-ik napján lehullott madarak is csak akaratlanul ütődtek az erős lámpafénynél még inkább ragyogó fehér falakba, mert nálunk Debreczenben, mióta különösen a város föbb utcái gázsal világítottak, éjszakákon egész fényes felhő uszik a város felett, mely az elkésett utast épen oly biztosan vezetheti a város felé, mint a pusztában bujdosó Izrael népet nappal a fényes felhő, éjszaka pedig a tűznek oszlopa. — Mi természetesebb, mint hogy a május 1-ső napján rögtön beállott fagyos hideg idő által utókban visszatartoztatott, de a néhány nap mulva ismét beállott meleg napok következtében még tömegesebben utnak indult költözőmadarakat ezen fényes felhő varázskörébe vonta s a még fényesebb lámpák által megvakítottva, szegények a fehér falakba ütöztek s maguknak veszedelmét okoztak. Nem volt ezek közt csak ismeretlen, sőt még csak vidékünkön ismeretlen faj sem; hanem be kell vallanunk, ami igaz, hogy mi az állattanban igen kevés jártassággal bírnok, miután ezen tudomány iskolánkban csak néhány év óta tanítatlik tudományos alakban s muzeumunk is csak a mult években keletkezett, azonban ezt is, a tanulóknak, mester-ünásokon és eselédeken kívül, mindamellett is, hogy dél-élelti templom után XII óráig minden vasárnap nyitva van s ahol vidékünk madarai névvel ellátva fol vannak állítva, csak igen kevesen látogatják. De ebben is megvilágosítandó, ha meg gondolom, hogy a mivel görögök derék írója Xenophon is a strucezt csak nagy verébnek nevezte s hogy az órah nép itt nálunk Magyarországon a közönségesen ismert és kedvelt fűlemilét is csak — nem alszik veréb-nak nevezi.

Kovács János tr.

Az országos magyar gazdasági egyesület emlékirata

az 1863. évi asztalosság s termékelenség alkalmából.

A hazai mezőgazdaság történelmében kétségen kívül legcsapadósabb az 1863-dik év, mert eltekintve az ezen esztendő telemen jég-és tüzáraktól s a marhadóktól, mely az utóbbi két évben a hazai szarvasmarha-állományból közel 70,000 darabot pusztított el, a példátlan szárazság, mely országos hatalmat ugyan az egész országban éreztette, különösen a magyar alföldön oly kártekonan dult, hogy a m. kir. helytartótanácsnak, Ahonyi István tanácsos ur, mint kiküldött királyi biztos által, a helyszínen páratlan gondossággal összegyűjtött adatok nyomatott jelentés és hivatalos számbavétel szerint Bács, Temes, Torontál, Krassó, Arad, Csanád, Bekés, Csongrád, Heves, Szolnok, Bihar, és Szabolcs megyékben, a Jászokszág, Hajdúvárosok és Debreczen szabad kir. város területén

2,705,240 hold száraz,
799,030 hold rét és
1,432,007 hold legelő.

Összesen tehát: 5,026,278 holdnyi téren, 519 város és község határában a közepetmérté eredményekhez képest 126 millió forintnyi veszteség (kevesebbéség) sujtotta az ez okon inséges tér közel 1,700,000 önyi földművelő és állattenyésztő lakosságát; ide nem érve a teljesen kiszáradt, kigégett legelőkon s füvelő mezőkon éhség miatt elhullott haszon és munkálatok jelentékeny számat, amint hogy csak egy pár példát idézzék: a hajdúkerületi főkapitányaság jelentése szerint csupán Bözörmény, Szoboszló, Nánás és Dorogh hajdúvárosok határában legelőállomány, tehát éhség miatt elhullott 721 to, 1070 szarvasmarha, 931 sertés és 24,110 juh; a Jászokkerület főkapitányaság jelentése szerint pedig csak Karczag, Kis-Ujszállás, Turkeve, Madarac, Kunhgyes és Kun-Szt.-Márton községek határában az 1861-dik évben létező állomány létszáma

Debreczeni hírmondó.

24,921 db. szarvasmarhával, 7010 darab lóval, 198,224 darab juhval és 19,193 darab sertésvel csökkent.

Az országos gazdasági egyesület, hivatása szerint, a nagy csapás ellenében két irányban működött, jelesül: először a bekövetkező élelmiszer- és takarmányhiány megelőzésére, illetőleg enyhítésére szolgáló intézkedéseket előmozdította, majd a takarmányhiány ellen a szarvasmarha- és juh-állományok védelmére, továbbá a gazdasági tanácsokat elhárítására, illetőleg közletudomásra; továbbá tanulmányozásra alá vette az 1863-dik évi aszályosságot és termékelenséget, hogy megjelölje azon eljárásokat és eszközöket, melyeknek felhasználásával az aszály elleni megelőzési intézkedéseket lehetett volna megvalósítani.

Ezen utóbbi munkálatot imes emlékiratban nyújtja az országos gazdasági egyesület.

Ha mezőgazdaságunk évkönyveiben gondosan szétválasztjuk az utóbbi három negyed században, mint mely korszakról hiteles időjárási és termékelenségi adatokat, 22 többé-kevésbé kifogástalan és részletes feljegyzést tartalmazunk, meg fogunk látni, hogy az utóbbi három évtizedben a természet viszonyai mennyire kedvezőtlenek voltak, és hogy az utóbbi tíz év alatt, főleg a hazai nagy síkságon, és szarvasság különösen a takarmányfélékre nézve majdnem mindig a legrosszabb volt.

Elvitázhatatlan tényül tűnik fel tehát az, hogy kiválólag a hazai alföldön mezőgazdaságunk ostora a szárazság, tehát a vízhiány.

Az a tény, hogy az alföldön az évi évizet csak a tavaszi, októberi feltevéseket részesítve ama síkság jelentéktelen tengerszint feletti fekvésében, tehát klimatikailag kedvezőtlen domborzatában, részint az alföldet övező hegységi csökönyvek magasságában s főleg a tengerszint feletti fekvésében, az utóbbi tíz év alatt, főleg a hazai nagy síkságon, és szarvasság különösen a takarmányfélékre nézve majdnem mindig a legrosszabb volt.

Az a tény, hogy az alföldön az évi évizet csak a tavaszi, októberi feltevéseket részesítve ama síkság jelentéktelen tengerszint feletti fekvésében, tehát klimatikailag kedvezőtlen domborzatában, részint az alföldet övező hegységi csökönyvek magasságában s főleg a tengerszint feletti fekvésében, az utóbbi tíz év alatt, főleg a hazai nagy síkságon, és szarvasság különösen a takarmányfélékre nézve majdnem mindig a legrosszabb volt.

Az a tény, hogy az alföldön az évi évizet csak a tavaszi, októberi feltevéseket részesítve ama síkság jelentéktelen tengerszint feletti fekvésében, tehát klimatikailag kedvezőtlen domborzatában, részint az alföldet övező hegységi csökönyvek magasságában s főleg a tengerszint feletti fekvésében, az utóbbi tíz év alatt, főleg a hazai nagy síkságon, és szarvasság különösen a takarmányfélékre nézve majdnem mindig a legrosszabb volt.

Az a tény, hogy az alföldön az évi évizet csak a tavaszi, októberi feltevéseket részesítve ama síkság jelentéktelen tengerszint feletti fekvésében, tehát klimatikailag kedvezőtlen domborzatában, részint az alföldet övező hegységi csökönyvek magasságában s főleg a tengerszint feletti fekvésében, az utóbbi tíz év alatt, főleg a hazai nagy síkságon, és szarvasság különösen a takarmányfélékre nézve majdnem mindig a legrosszabb volt.

Az a tény, hogy az alföldön az évi évizet csak a tavaszi, októberi feltevéseket részesítve ama síkság jelentéktelen tengerszint feletti fekvésében, tehát klimatikailag kedvezőtlen domborzatában, részint az alföldet övező hegységi csökönyvek magasságában s főleg a tengerszint feletti fekvésében, az utóbbi tíz év alatt, főleg a hazai nagy síkságon, és szarvasság különösen a takarmányfélékre nézve majdnem mindig a legrosszabb volt.

Továbbá a fák megszállhatatlan mennyiségű levelei tetemes vizgöz-párolgási képességgel bírnak, minthogy pedig a víz elpárolgása által hűvösítik meg, igen természetes, hogy ezáltal a légkörüzet megfűl.

Füvelő földternek rendszerint 8-9°C. kisebb hőmérsékete van, semmint a néhány lábnyi magasságban felelő levegőnek.

Ejtel a növényzet nélküli föld a nappal felvevő meleg legnagyobb részben kisugárzása; a növényzet fedett földön e kisugárzás kisebb és még kisebb az erdőben, hol a kisugárzást a lombosítók gátolja.

Ejtel a kopár föld a kisugárzást által több meleg veszít a hűvös levegőre, tehát az erdő kiritkult levegője hűvös s ez utóbbival lassankint összevegyülvén, a hőmérsék kiegyenlítődik, míg reggel a felkelő nap az itt leirt körül ismét folyamatba hozza.

Ami nyáron át egy napon történik, ugyanez az akint s azon változásokkal, csak hogy tartósabban üszszel és tavaszal.

Úszszel az erdő több ideig marad melegen, mint a növényzet nélkül nem bíró föld, illetőleg apró növényzetű rétek és szántóföldek; — különösen a mindig zöldmezős tölvevő fák sűrű terebélye még inkább akadályozza a meleg kisugárzást, — s így az erdő a téli hideget jó ideig enyhíti.

Tavaszi ismét a napsugarak nehezen hatolhatnak az erdőbe, a meleg rögöket teljes elterjedése akadályozza van, mi eléggé megnehezíti azon jelenséget, hogy a hó az erdőben tovább fekszik mint másutt.

E körülmény különösebb tekintetet érdemel, főleg a hegyi erdőket károsítja a pusztító növényzet, az erdői áradásokra vonatkozólag ugyanis, ha az erdő a hegyekről elpusztítottak, a télen lecsúszó hó a langyos tavaszi esők s korai meleg által hirtelen elolvad és beállanak a romboló folyamatok s így az áradás is jelentéktelenebb.

Készségbevonhatatlan tehát, hogy a vidék kiterjedéséhez és domborzatához képest alkalmazatosan elosztott erdők a vidék légméréskültség-jelenségeit szabályozzák.

Igen jótékony tehát az erdők befolyása a légköri vizgöz-sűrítésére; de:

4) Szintoly jelentéktelen az erdők szereplése az álló és folyóvizek oekoumiájában is.

Ime egy erdőtel tiszta erdő és egy erdő földter.

Az esővíz a kiszáradt pszta földbe nemcsak, hogy mélyen be nem hatol, hanem a föld lejtősege szerint lefolyván, az esőzést követő meleg vagy szél a csekély mélységre áztatott földet igen hamar kiszárazítja, — tar-dombokon, hegyeken pedig az esővíznek nem állván semmi különbség akadály útjának, követek, porond, földet lemosva roham alá, szakadozókat okoz,*) s a termékeny lapályokat elárasztja, feliszapolja, a patakok, folyamok medreit feltölti s így kártékony áradásokat is okoz; — erdőben a dolog egészen másképpen áll; az esőcseppek a fák leveleibe ütközvén, csendesebb eséssel jutnak az erdőtalajra, — mely különben is legnagyobb vízellátást képez, Schüller kísérletei szerint ugyanis 100 rész vizeztől mélyességig bir. Schüller kísérletei szerint ugyanis 100 rész vizeztől mélyességig bir. Schüller kísérletei szerint ugyanis 100 rész vizeztől mélyességig bir.

Ejtel a kopár föld a kisugárzást által több meleg veszít a hűvös levegőre, tehát az erdő kiritkult levegője hűvös s ez utóbbival lassankint összevegyülvén, a hőmérsék kiegyenlítődik, míg reggel a felkelő nap az itt leirt körül ismét folyamatba hozza.

Ami nyáron át egy napon történik, ugyanez az akint s azon változásokkal, csak hogy tartósabban üszszel és tavaszal.

Úszszel az erdő több ideig marad melegen, mint a növényzet nélkül nem bíró föld, illetőleg apró növényzetű rétek és szántóföldek; — különösen a mindig zöldmezős tölvevő fák sűrű terebélye még inkább akadályozza a meleg kisugárzást, — s így az erdő a téli hideget jó ideig enyhíti.

Tavaszi ismét a napsugarak nehezen hatolhatnak az erdőbe, a meleg rögöket teljes elterjedése akadályozza van, mi eléggé megnehezíti azon jelenséget, hogy a hó az erdőben tovább fekszik mint másutt.

E körülmény különösebb tekintetet érdemel, főleg a hegyi erdőket károsítja a pusztító növényzet, az erdői áradásokra vonatkozólag ugyanis, ha az erdő a hegyekről elpusztítottak, a télen lecsúszó hó a langyos tavaszi esők s korai meleg által hirtelen elolvad és beállanak a romboló folyamatok s így az áradás is jelentéktelenebb.

Készségbevonhatatlan tehát, hogy a vidék kiterjedéséhez és domborzatához képest alkalmazatosan elosztott erdők a vidék légméréskültség-jelenségeit szabályozzák.

Igen jótékony tehát az erdők befolyása a légköri vizgöz-sűrítésére; de:

4) Szintoly jelentéktelen az erdők szereplése az álló és folyóvizek oekoumiájában is.

Ime egy erdőtel tiszta erdő és egy erdő földter.

Az esővíz a kiszáradt pszta földbe nemcsak, hogy mélyen be nem hatol, hanem a föld lejtősege szerint lefolyván, az esőzést követő meleg vagy szél a csekély mélységre áztatott földet igen hamar kiszárazítja, — tar-dombokon, hegyeken pedig az esővíznek nem állván semmi különbség akadály útjának, követek, porond, földet lemosva roham alá, szakadozókat okoz,*) s a termékeny lapályokat elárasztja, feliszapolja, a patakok, folyamok medreit feltölti s így kártékony áradásokat is okoz; — erdőben a dolog egészen másképpen áll; az esőcseppek a fák leveleibe ütközvén, csendesebb eséssel jutnak az erdőtalajra, — mely különben is legnagyobb vízellátást képez, Schüller kísérletei szerint ugyanis 100 rész vizeztől mélyességig bir. Schüller kísérletei szerint ugyanis 100 rész vizeztől mélyességig bir.

Ejtel a kopár föld a kisugárzást által több meleg veszít a hűvös levegőre, tehát az erdő kiritkult levegője hűvös s ez utóbbival lassankint összevegyülvén, a hőmérsék kiegyenlítődik, míg reggel a felkelő nap az itt leirt körül ismét folyamatba hozza.

Ami nyáron át egy napon történik, ugyanez az akint s azon változásokkal, csak hogy tartósabban üszszel és tavaszal.

Úszszel az erdő több ideig marad melegen, mint a növényzet nélkül nem bíró föld, illetőleg apró növényzetű rétek és szántóföldek; — különösen a mindig zöldmezős tölvevő fák sűrű terebélye még inkább akadályozza a meleg kisugárzást, — s így az erdő a téli hideget jó ideig enyhíti.

Tavaszi ismét a napsugarak nehezen hatolhatnak az erdőbe, a meleg rögöket teljes elterjedése akadályozza van, mi eléggé megnehezíti azon jelenséget, hogy a hó az erdőben tovább fekszik mint másutt.

E körülmény különösebb tekintetet érdemel, főleg a hegyi erdőket károsítja a pusztító növényzet, az erdői áradásokra vonatkozólag ugyanis, ha az erdő a hegyekről elpusztítottak, a télen lecsúszó hó a langyos tavaszi esők s korai meleg által hirtelen elolvad és beállanak a romboló folyamatok s így az áradás is jelentéktelenebb.

Készségbevonhatatlan tehát, hogy a vidék kiterjedéséhez és domborzatához képest alkalmazatosan elosztott erdők a vidék légméréskültség-jelenségeit szabályozzák.

Igen jótékony tehát az erdők befolyása a légköri vizgöz-sűrítésére; de:

4) Szintoly jelentéktelen az erdők szereplése az álló és folyóvizek oekoumiájában is.

A debreczeni h. h. egyház új presbiterai, f. évi jun. 13-án, a beadott szavazatok mennyisége szerint következőköl választották: Kiss Lajos 673 szavazattal, Harsányi Gábor 655, Rácz György 649, Büszörmenyi Károly 642, Komlóssy János 642, Szabó Bálint 634, Laki Lajos 628, Károly József es. u. 624, Szabó Lajos Kereskedő 618, Kovács Lajos 615, Csanak József 612, Károly László 610, Kis Orbán János 609, Kardos István 601, Gőnyey Károly 598, Oláh Károly 597, Vecsei Imre 596, Jámbor Ferencz 590, Tegze Imre 590, Bodó Sámuel 589, Harsányi János h. u. 587, Máthé János 585, Simonffy Imre 585, Kiss Sándor tak. p. 585, Veres László 580, Sági Sámuel 579, Bánki István 578, Orbán Pető 578, Farkas Ferencz 576, Zombori Imre 569, Kálmánhelyi Gábor 568, Dalmi Károly 567, Nagy József Id. p. u. 564, Tóth István 561, Nagy Ferencz 560, Török József 560, Margitai István 558, Megyaszi István 555, Papp Ferencz 553, Kovács János tanár 553, Szikszai József 547, Antal Gábor 546, Harsányi István 546, Szabó István vár. u. 544, Nánási Ferencz 541, Molnár György 539, Géber Mihály 534, Kerekes István 534, Mike Ferencz 529, Veszprémi Sámuel 528, Vásáry István 527, Bukner Ferencz 524, Harsányi Sándor 523, Alibán Mihály 522, Horváth József 522, Bézsler Lajos 517, Patay István 517, Márton László 516, Sesztina Lajos 513, Török Pál 515, Kémeri Mikó Lajos 508, Mezei István 508, Dörmögési Pál 507, Mészáros József 505, Szilágyi Géza h. u. 503, Bézsler Lajos 505, Papp Sándor keresk. 499, Dinyés Károly 498, Kovács Dániel 498, Tegledi László 494, Kmeti Pál 491, Kain Albert 490, Márton Lajos 488, Kiss György 487, Pálfi Dániel 487, Kármárai Sándor pf. 486, Borusz Mihály 481, Kiss Mihály Id. 477, Szombati István és 474, Konti Lajos 472, Büszörmenyi István 467, Pálfi András 462, Komlóssy Lajos 459, Büszörmenyi Pál 456, Pásztor János 456, Papp Ferencz pf. 449, Konecz Lajos 447, Fráter Imre 446, Szabó József Id. p. u. 445, Huzár Mihály 442, Szilágyi Gábor es. u. 442, Gellért János 441, Gyulai István 441, Udvarhelyi Károly 440, Konti Károly 439, Biró József 438, Borbély János 438, Simon István és 438, Tegledi K. Lajos 437, Csányi Dániel 435, Makó István 432, Megyessi Károly 432, Bátori Balint 431, Vásári András es. u. 430, Molnár Imre 428, Szabó Lajos Károly 427, Faragó István 422, Nagy Lajos ügyvéd 419, Szabó József vár-uteza 417, Baranyi László 414, Muraközi Károly 411, Arany András 410, Tóth József papbérzedő 410, Kiss Gergely timár 405, Schwarcz Sámuel 405, Harsányi János es. u. 404, Szabó Miklós 401, Kovács Ferencz es. u. 398, Csapó Lajos 394, Nagy Sándor Id. h. u. 395, Sárváry Imre 392, Simonffy Sámuel 388, Jenei József es. u. 386, Dobrai István 385, Pósalkai András 384, Beregi Pál 382, Mörz András 379, Nánási László 379, Baik András 377, Ármós Balint 376, Dohányosi József 376, Borsos Márton 375, Csontos József 374, Bácsi László If. 368, Áldesi György 367, Simonffy János 367, Budaházi István 366, Csana István 364, Mátó Ferencz 363, Dávidházi Imre 361, Nemes Gábor 360, Elekes Ferencz 359, Kovács György keresk. 358, Megyessi Lajos 358, Töröz István 351, Liptai Miklós 348, Komáromi Mihály 347, Szöllősi János 347, Csorják Sándor 346, Somogyi Gábor 345, Nagy Károly szotyori 344, Csikos Ferencz 343, Nagy József alföldi 339, Szalay József 339, Csiffy László 339, Szekeres Sándor 336, Böhmer Dániel 334, Agoston János 330, Végh Mihály 330, Tóth Antal 327, Újházi Károly 325, Szatmári Sándor szül. 322, Szabó Mihály es. u. 321, Buzás Pál 313, Bátori Sándor 317, Boros István 309, Vozári Lajos 308, Kun Péter 304, Tóth Gergely p. u. 301, Papp Ferencz szántó 299, Csáki Gergely 299, Katona István 296, Tóth Ferencz tanár 295, Veres János 295, Nemes András 284, Simonffy Kálmán 282, Gyarmati János 280, Sárváry Jankab 276, Amint értesülünk, a debreczeni dolgozóház alapítókérdéshez már néhány száz forint gyűlt össze. Mielőtt a tőke oly összegre emelkedné, mennyi oly terjedelmes épület felépítéséhez szükséges: egyelőre a városbíráknál rendezték be a kérdéses ezéfra néhány szoba, hol a munka nélkül lözengő csavargóknak adandók foglalkozást.

□ Főiskolai joghallgató Konrád László és Hamar László urak, mint a korán elhunyt költő N. J. Imre síremléke felállításával

TARCSA

A magyar nyelvről.

(Végső.)

Várad, hogy nevessem meg már a könyveket. Igen is, említem de csak a főbbeket. Csak azokat lehet feltenni példának, melyeket tudok, nagy elmék írának. Három fordítottját a szent írásoknak, Elsibe tesszem azért is másoknak, Hogy eszokban sok van, a mit te még nem tudsz, Magyarország való, ha elötte nem futsz. Kérdésem maradjon neve, Károlyinak Itt is, amla Csipkés jó emlékeztetőre, Szentesi Molnár Albert I emlékeztetőre, Meglátod a salnem dhas énekekre. Felszedem a szót a szában hangzának Minden indulatn egyaránt hajlanak, Kösdpre és nagyra, csendese, tünékeny, Vigra, szomorúra, nagyon keservesre. Lobbant szereteted, borzást utáltod, Bátorit a szived, rensketet haragod, A vészedelemben rettenet feléled, Éltes az istenben vetett reménységad, Az együgyű szók is mind azt nagyon teszik, A mit tenniek kell: az erőt hol veszik? Sok a válogatott és a tulajdon szó; Másal nem dhetni, mert éppen az a jó. Esdré mondá régen ama nagy Cécora, Fordítást gyakorold, ne légy változtató, Eszbe vereskedés szoltárt nem énekl nemzet, Maróti György volt ez a bútos ifjélet, Leírását alább töltem ha meghallod, Ha volt Magyaroknak az ő Addíciójuk Ki tudokra adta, hogy vagyon Miltonjok Okoknak nem hiszel? vgyána tekintetre, Asdré igazított már Páman Péterre, Ki méltóságokra méltán emeltetett, Elme és tudomány benne tiszteltetett, Igaz tudomány volt ez, nem is szegyenletet, Nemetesen a szót, mint to, nem ellette. Nemetektől ugyan sokat tanulhatunk, De asdré nyolvtinktől el nem távozhatunk. Magok sem kívánják, Olyan hat munkát Pámannek; meglátod a magad hibáit. K nagy főpap után, könyvtörök sorjában Szabad légyen nekem, világt ruhában Gyönyörűl bekozni, Mered-e tagadni,

Hogy ez jó magyar volt? mert ha ez a nem volt, Soha senki sem lesz, azt neki megadni Kénytelen a magyar mind elő mind a holt. Nom evult az szókkel, mint most az újítók, Tudatlanság miatt a kik rosz fordítók. Nom ezek jó magyar az; poéta is első, Könnyen foly a versre, de még azért felső, Hogy ömje játssák, hogy tudji mi a szép, Mi legyen mindenben gyönyörködtető kép. Ugy fest lo akármit, a mint van magában, Mintha személddel látnád valójában. És azt mindannyiszor legjobban tudlja Mikor nem más után a fejteket érdeme Gyönyörűsen ott van legnagyobb érdeme Hol természetre néz egyedül a szeme. A mit más nem felelt, ha ő azt felelteti, Kivált magyar dolgot, akkor erodott. Festi magyar színnal, mert néz magyar szemmel Abban van a beauty, csak nálad értelmével. Idegen ruhába a ki öltözött, Legokosabb embert bolondá teheti, Szép az emi magyar, ne tartad paraszatosnak, Téged is úgy tarthat más nemzet okosnak. Mi az oryanyosiban, mi minket megillet? Magyar indulatok és hazaszeretet. A mi meg m mind, elvéde meg nem hatja, Az az irás hitvány emlének faljantja, K szó is, é r a d e n y j á t é k, csak kivétel, Te vagy az érakeny, játék megillető. Megható, beható vagy csupán csak látható, Beszédben írásban mind feltalható. Sőt régen bevett szok: mivel jobb a r a h r e n d ? Mely ill e t ő t tészen, ha értene k i o n d. Hért élök e szóval? k e l m e d e n g o m n e m é r t, Tudom, hogy haragoszik k e g y e n d a v i t s z ó e r t. Nem evult azok ezek, köznépa paraszatos Az első, utolsó pedig vénasszonyos. Sok efféle szókilla vagyon minden nyelvben, Mely nem illik bele minden szájban helyben A ki az ilyenket gíndesül nem érteit, Az olyan igazságot a fűtetek érti, A mit a francziák hívnak d u b e l l u s a g e, Az a mi magunknak tisztasággal szókilla. All van nyelv ebben természetű keséssébb Az illendőségre, vagy figyelemtesebb. E miatt a szókát szászor változtatja, Most így, most másképen ejti hangoztatja, Csak e réssben, mely nagy! ank csinosasága, Ugyan szemelendő ő udvariasága. H i e n o n n u l l a d e s u n t. Hallgatás beszédére a véled szókllóknak Kivált több nyelveket ennél nem tudóknak

Válogatott szók magyarosságokat (Hungarismus) Tanulhat, hallgatván az ussonyságokat, Amit magad nem tudsz, vagy nem jut eszedbe, Jegyzed föl, vagy inkább megmarad fozdobe. Sokat kell fáradni azoknak gyűjtésében, Hogy lehess azoknak egész bőszegében. Mig mindent a mi van, így számba nem veszel, Adog nem tudhatod mi hijával lenzel. Ne mondd, mi van mi nincs, megmondja a s z ó t á r Sz ó t á r, micsoda szó? vigyó ol a tatár. Nem monddja, mert az is tolván hibával, Szána sines a minék vagyon még hijával Annak lehatol hazulát ugyan tetted, Tűbbet emelhetünk, de utótt nem vettek. Tudomány kell ahoz és még sok kéantitet Komény is a munka, megunja az tlet. Az meg csak a deák szóknek fordítás, Nem a magyaroknak rendbe állítása: Mert nincs még ilyen könyv, de ha jól elkészül Már az által nyelvünk igazsággal épül, Hogy ők azoknak magyar szókba ketették. Azal szókainkat meg számba nem vettek. Nem tetszik meg onnan sem az eredetek Sem első sem másra általvit értelmek. Még ezek sem a szók: hát meg a szókllások Idiotismosok vagy magyarosságok Hol vagyunk, nyelvünknek törvényszabályai Törvény gyonánt való szokott járni? Ezekre a magyart szája is ráviszi File megismeri, más észre nem vesz, Mind ezekre példát elő nem tudhatok; Itt a dolgozok csak ujam mozdhatok. A magyar nyelv körül ilyenön munkában Semmire nem mehetsz, ha csak birtokában Nem leszel egy néhány tudós szép nyelvnek, Mind mostaniaknak miad a régieknek, Zsidó, görög, deák, francia és német, Kivántatik ide, hogy jól vard a hímnet, Nem hogy idetlenti ezekhez majmozad, Hanem az elsőből, hogy jobban kiozozad Nyelvünkben miből áll a napkeletiség, Melyben meg maradni nekünk most is szükséges, Hogy el ne fájjunk itt Európában, Megálljon nemzetünk férfu voltában. Isten ide hozott, miért? hátra megállunk, Lesz még olyan idő, hogy mi kellünk nagyon. Jámbor is, bátor is a mi természetünk, Erős is, mindent elérni alkalmatos esztünk. Nagy dolog a molyéret ide rendeltetésünk, Több annál, töröknek, hogy gátat vártunk, Isten tiltakában van mire tart bennünket, Nem adta hijába mi neimes szívünket.

megbizottak, nyilt számadást adtak be hozzánk azon összegekről, mely a siremlek emelésére részint az 1860-61. évben Konrád Sámuel ur igazgatása alatti mükedvelő-lársulat előadásából, (233 frt 79 kr) részint az elhunyt költő kiadott verseiből (30 frt) mint szintén a költő fiére Nagy János ur és Simonffy Sámuel ur által ajándékozott pénzekből. (előbbi adott 50, utóbbi 22 forint) gyűlt be. A kimutatás szerint a mükedvelő előadásokból gyűlt összeg, — mely a takarékpénztárban kamatozott, ekkor 270 frtra növekedett, melyhez említett ajándékozásokat csatolva, a teljes összeg 352 frt volt. A sirmék körül 300 frtba, föllátása 25 frtba, a belük kimetszése s aranyozása 20 frtba. A sirmehantolása, virággal díszítése s utak egyengetésére 7 frt fordítottat.

** A péterliai színháznál jelenleg egy — a debreczeni életből vett s dalokkal fűszerezett 5 felvonásos népszínműre készülnek. A mű címe: „A józsa kertjébe”, vagy: „Kisönjött vendégnek esont a vaosorája.” A jövő vasárnap szándékozzák színre hozni. Mint halljuk, a benne szereplő Csukát Nagy Andrást a híres fizika-poétát s köszöntő-gyártót a kitünő alakítás tehetséggel bíró Foltényi személyesítendő.

— Czeglédutczának terméskövel burkolását csötörtökön kezdték meg.

** Murazka Ilma k. a. — ki néhány héttel ezelőtt a debreczeni közönséget, oly igen elragadta — közelebb Berlinben Lucibán lépett föl először, a kir. operaházban s általános tetszést nyert. Azonnal egy évre szerződötték, melynek elteltével, korábbi ígéretéhez képest Londonba megy.

— Zeyk Elemér, ki a debreczeni színpadon mint „II. Rákóczy Ferencz” mutatá be pár hó előtt tehetségét: — a „Látcsó” tudósítása szerint, — közelebb a pesti nemzeti színházban „Dózsa György”-ben fog fölépni.

□ Müller Lajos fényképésznél szolgálatban állott Nagy István nevű 19 éves helybeli születésű fiu, f. hó 16-án magát mérgeggel végezte ki. A fényképészethez szükséges folyadék bevétele után 8 percczel megszűnt élni.

□ A csereznét már szekerekkel is hordják piacunkra az érmellékről. Itczéje 6—8 kron kél.

— Lótenyésztési jutalmak és érmekek f. évben is tüzetettek ki a lótenyésztő gazdaközönség számára. A debreczeni versenyzési állomás a 16-kiállítás október 7-én leend s a nyerendő jutalmak következőleg vannak megállapítva: — Anyakancza szopó csikóval 1 db. 15 cs. k. arany, 6 db. 5 cs. k. arany; hároméves kanczák 1 db. 10 cs. k. arany, 6 db. 5 cs. k. arany, 14 db. 5 cs. k. arany. — A jutalom-kiosztás, az evégre kirendelt vegyes bizottmány által említett napon alább írt határozatok alatt fog megtörténni:

1. Lótenyésztési jutalmak egy-egy érmeccel együtt oda ítéltetnek: a) sikerült szopó csikóval bíró 4—7 éves oly anyakanczának, melyek jól ápolvák, egészségesek, erősek s a lótenyésztésre megkívántat jó kancza-tulajdonságokkal bírnak; b) oly éves kanczának, melyek kitünő lótenyésztési képességet ígérnek, habár azok már befogva is voltak, csak használatásuk által láthatólag elrontva ne legyenek.

2. A jutalomdíjakért versenyző kanczák tulajdonosai az erre néző személyes felelősséggel tartozandó község-előjárónak és jegyzőnek, a község pecsétje alatt kiadandó bizonyítványával tartoznak igazolni azt, hogy a szopó csikóval elővezetett anyakancza, mielőtt a csikót ellettel volna, már sajátjuk volt, vagy pedig, hogy az elővezetett kancza egy az ellés idejékor az ő birtokukban levő kanczától származott s általuk neveltetett fel.

3. Tenyésztési jutalomban már részesült anyakancza 7 éves koráig még egy jutalomért versenyezhet, az az első jutalmazást követő évben ismét sikerült szopó csikóval vezetettik elő. Épen egy azon hároméves kanczák, melyek ezen minőségben tenyésztési jutalomdíj nyertek, mint anyakanczák még kétszer jutalomdíjazhatnak.

4. Oly kanczák, melyek az elhanyagolt ápolás látható nyomait mutatják, nem fognak jutalomdíjaztatni.

5. A jutalomdíjak kiosztásának eredménye a hivatalos lapok utján közhírré fog tétetni.

6. Mind a jutalmazott kanczák tenyésztői, mind pedig azok is, kiknek kanczái jutalomra méltóknak találtattak ugyan, de a jutalmak elégtelensége miatt ezekben nem részesíthetettek, valamint a nagyobb mérvben

ni lótenyésztők, vagy s nagy birtokú ménes-tulajdonosok a jutalomra méltóknak ítélt lovakért, az eziránt kirendelt bizottmány által ezúttal érmeccel jutalmaztatnak meg, mely előlajpán 5 Felségének mellképét; másik lapján pedig e jelmondatot viseli: „Jó lótenyésztésért és ápolásért.”

Meghaltak. Jun. 9. Csapu. Bíró Eszter 17 éves. Közkórház Bakó Dánielné Rab Borbála 32 éves. Vargau. Orvostudor Vass Gyula 26 éves. 11. Hatvanu. Vasvári Mihály 1 hónapos. Csapóu. Varga Józsefné Gomba Eszter 27 éves. Péterfia. Öv. Ari Józsefné Molnár Éva 76 éves. Pál János 15 éves. 12. Czeglédú. Csóka Sámuelné Pálfi Mária 48 éves. 13. Péterfia. Tóth Imre 3 hónapos. Hatvanu. Varga Ferencz 46 éves. Vargau. Szabó Juliánna 4 hónapos. 14. Péterfia. Takács István 10 éves. Csapóu. Öv. Németi Józsefné Nagy Zsuzsánna 65 éves. Közkórház. Öv. Mester Andrásné Szabó Erzsébet 62 éves. Kovács István 60 éves. Czeglédú. Zöld Juliánna 40 éves. 16. Hatvanu. Szabó György 60 éves. Közkórház. Nagy István 19 éves.

Közügyek.

— Az alföldi faszegénység fakkal beültetése ügyében a nm. helytartótanács a következő határozatokat hozta: 1.) Hogy minden községben kertészeti iskolák alakításának, hol a nép ifjúsága a kertészet hasznos ágában — különösen a gazdasági és gyümölcsfajtenyésztésében a néptanítók által gyakorlati utmutatást nyerjen. 2.) Hogy minden község saját határbeli útjait a vidéki viszonyoknak és helyi szükségleteknek leginkább megfelelő fakkal szegélyezze, a homokokat erdősítse s hol a körülmények engedik, terjedtebb falültetményeket hozzon létre, — hogy ezáltal az égjál zsáflyosságán uralkodva és megtörve a kártékony szelek hatalmát, árnyas menhelyet nyerjen a dögvésztilt megvédelt legelő-marha oltalmul — s ne legyen kénytelen az amugy is eléggő kaklatott nép egyéb terhelhetésén fölüll még épület- és szerszámfára is költelezni, kizsarolt földje elől a trágyát feltüzeln. 3.) Hogy az eperfaültetésekkel alkalom nyujtassék a népnek csekély fáradsággal a legtrüvidebb idő alatt aránylag lejuvedelmezőbb selyemtenyésztési iparral foglalkozni. 4.) És hogy ezen, a nép javára tett intézkedések a gyakorlatban meg is testesüljenek és a nép iparában megizmosodva, nemzeti iparunkat öregbítsék: a) megyénkint oly szakavatott felügyelők rendeltetnek alkalmaztatni, kik ezen iparágakban kelően még nem jártas népeknek tanácsot és utmutatást nyujtva, gondoskodjanak arról, hogy az ország igazgató-főkormányzóknak ezen közgazdasági tekintetben is nagy horderejű intézkedései kelően foganatosítsanak és a magán-ipar, kártételek ellen megvédsédek; b) jelentékeny összegű ösztöndíjak határozattal az érintett iparban legtöbb eredményt bemutatni tudó, különösen néptanítók közt kiosztatni. A le nem győzhető akadályok miatt, ezen még a tavaszkor életbe léptetni kívánt intézkedéseknek, a leközlebbi éssre kelle elnapoltatniok, de akkorra azok foganatosítására a szükséges rendszabályok minden irányban meg fognak tétetni.

Vidék.

— Nagyváradról írja r. levelezőnk: Városunk közelében levő H. K. Száldobágy helység mellett egy paraszt nő nemrég elmenvén, tompa gyermekirást hitt észrovenni s hogy erről jobban meggyőződjék arra irányzá lépteit, honnan a hangok fűlet megűté. Midőn oda jött, úgy rémlett, mintha a hangok — a földből jönnének. Kutatni kezdett tehát s ime mit talált? Egy elevenen elásott, de még életben levő gyermeket! — Bevivén a gyermeket a faluba, itt csakhamar kiderült, hogy ezen borzasztó merényre egy száldobágyi asszony vetemedett, ki a gyermeket fizetésért tartotta magánál; de minthogy ez darab idő óta nem kapta meg a tartásdíjat, amint a bűns állítja, egy nagyváradi baba tanácsára, ki állítólag az anya által küldött pénzt is szebre rakta volna, — ily módon remélt a gyermekétől legkönnyebben megszabadulhatni! A nő, ki a gyermeket földbe ásta, valamint a baba kire hivatkozott, fogva vannak; az anyát nyomozzák, ki, mint hirtik egy nagyváradi nő lenne. — Mint értesültem,

Színház.

(Sz. T.) Jun. 11. Csabainé assz. második felléptel s Komáromi utósz bűvés-vendéglátékaul: „A jó barátok” vigjáték 4 felv. Irta Sardon Viktor, fordította Szerdahelyi Kálmán. A legjobb modern vigjátékok egyike, melyet színdíszek kerek, összevágó előadás által tettek élvezetessé. Zöldy, mint Caussade, sok természetességgel és szépen alakított, Csabainé (Cecilia) hasonló sensitív nők személylítésére már koránál s természetnél fogva nem alkalmas. Mi méltányoljuk abeli burgalmát, hogy a közönség iránti tiszteletből mindannyiszor ingyen lép föl, — azonban ösztönné figyelmeztetjük, hogy jövőben szerepei megválasztására nagyobb gondot fordítson. A perczig ingatog, de később női hivatására eszmélő Cecilia, száználunkat, rokonszenyűnket kelti fel, míg Csabainé élemedett hölgyének könynyelműsége, meggonolatlansága, legkedvezőbb esetben is viszatetsző, Cecilia tévedését ifjúsága menti ki. Az ellentét annál kirívóbb volt, mert Therouan Mórictot szokásos egykedvűségével Rudass személyesíté. Csabainé játékatól azonban a sajátóság eredeti felfogást s egyes részletek művésziileg való kivitelében tanusított helyes tapintatot elvitáznunk nem lehet. Szakál Róza (Cecilia) egyes jelenti szépen sikerűltek. Komáromi (Tholosan) nagyon is tul-philosoph volt s játékában hiányzott azon játszi élelenség, mely Szerdahelyi Tholosonját oly kedvső teszi. Foltényi ritka csinnál márkli Mari jó Raphael volt, de a kézcsokok pazarlásában kivált a 4-dik felvonásban szűkebb kezű lehetett volna. Fehérvári (Vigneux) és Zöldiné (Eulália) eredetileg fogták fel szerepüket, azonban előbbi, a hatás kedvéért, néha nagyon is erős, mondhatnám, durva vonásokat használt. Bokody (Abdullah), vidéki színész, némi színpadi othonossággal bír, de provinciális pillyatársával való rokonszág meg nem tagadhatója — még ott is kitérőzik, hol arra semmi szükség sincs. Timárné eleven szobaleány volt; Chován, Horváth, Urlanki kisebb szerepeiknek, tehetségeik szerint igyekeztek megfelelni. Közönség, kevés számmal.

Jun. 12. „A drótos tót”. Eredeti népszínmű dalokkal, néptánczazzal 3 felv. Irta Kempelen Győző. E népszínmű, mely

megyénk Kis-Marja helységében, múlt héten egy nő rügtöni bajlala s szomszédok s rokonokban gyanut gerjesztett; ennek kövellerében egy hatóság vizsgáló küldöttség menvén a helyszínére, az orvosi látletelelből kitűnt, hogy a nő s rügtösültegek és folytatás általi erőszakos halálnak lett áldozata. A gyanu nagy mértékben terhelte az elfogott férjet, ki rossz egyetértésben élt vele; de ez még eddig mindent tagad. — A halál mellett az élet! A napokban Váradon egy lakatosné három egészséges gyermeket szűlt! — Időjárásunk igen kedvező; gyakori esőzések közben-közben szép meleg nyári napokkal.

— Győrötti, vendéglősök, italmérők és kávécsok testülete alakult. Alapszabályaik már meg is erősítettek.

Irodalom.

** Lukácsy Sándor országos hírű gyümölcsész „A népkertész” című népiesen szerkesztett lapot inditá meg, mely minden 2 héten egyszer jelen meg. Elfizetési díj májustól — decemberig csak 1 frt 50 kr., mely Pestre a nevezett lap szerkesztő-kiadóhivatálahoz (alkunasz 9. sz.) intézendő. E — valódi szakértelemmel iri jeles kis lapot örömmel ajánljuk minden fatenyésző és kertigazdasággal foglalkozónak.

— Vettük az „Erdőszeti Lapok” ez évi VI. füzétét. Tartalmát képezik: — Qui bene distinguit bene docet. — A hazai erdők fontartása s megóvása iránti tárgyalások, az orsz. magyar gazd. egyesület kebelében. — Egyesületi közlemények.

— Megjelent a „Sárospataki Füzetek” ez évi IV. szálmánya is, a következő tartalommal. Nemes Ferencz akadémiai tanár székfoglalóbeszéde. — A sárospataki főisk. tanárainak életrajza III. IV. A folytonos teremtés eszméje s az emberiség viszonya a jövő élethez, Kovács Jánostól. — Magyar prot. egyháztörténelmi kutatók; közli Erdélyi János. — Lajcsák Ferencz Beöthy Ödönhöz. — Beöthy Ödön válasza; közli Sinahégyi. — Adatok a sárospataki főiskola történetéhez; közli Erdélyi János. — Irodalmi szemle. — Kalvin élete. Dr. Heiszler József. Dr. C. I. Hefele Concilien geschichte. — Dr. A. N. Bühnes: „Kosmos” Bibel der Natur. stb. — Egyházi krónika.

— A „Pesti Hölgydivatlap” vezetését Áldor Imre jóbíru fiatal írő vette át.

— Értosítés. A Zilahy Károly által írt „Petőfi életrajza”-nak előfizetőit megnyugtatandó, ki koll jelentenem, hogy az illető példányokat még az elhunyt szerző életében kezembé vettem volt s május 20-ig mindenkinek expedáltam. A reclamációt pedig alulrt könyvkereskedésébe küldendők. Pest 1864. június 6-án, Osterlamm Károly.

— Sárospatakon „Zempléni Híradó” című heti lap indul meg. Szerkesztője Forster Részó ur leend.

Egyveleg.

Elkésztő versenyköznek, tudomásul: Ama bizonyos Antal özvegy, ki nemrég Kaposvárról lap utján házassági ajánlatot tette minden 36 éves s viruló egészségnek örvendő s 5000 forint értékkel bíró férfinak a „Zala-Somogyi közlő” szerkesztőjéhez a következő sorokat küldötte: „Tekintetes szerkesztő ur! Múltan becses lapjában azon hirdetésnek helyet adott, mely engem nem sokára egy boldogító férj karjai közé viszen, remélem, hogy s soroktól sem tagadja meg a nyilvános írt, melyeknek ezéjje: köszönetet mondani azon eszmős, szívesen 32 jelentkezőnek, kik nemcsak levelökkel, de arczképek, bismuk s a jövő boldogságával is megkínáltak. Különösen köszönetet kell mondanom: Boglárna, Rozsnyóra, Ér-Endrécze; Sáros-Nagy-Patakra, Város-Nyitraira, Pestre, Jász-Berénybe, Debreczenbe, Nánásra, Marzalliba, Kaposvárra s P. Kovácsiba, azon nemes szívű derék és lovasias újánkozónak, kik közül valóban nehéz lesz a választás, ha salvom már el nincz igérve. Nem sokára tehát a boldogság szárnyain!”

A pesti lövészony tartama alatt, állítólag 7 ezer idegen tartózkodott az ország lövészórában.

Németh Albert és Sponer Tódor volt országgyűlési képviselő

Ezt tudományokkal majd mikor megtöljük,
És a virtusokat az által felköljük,
Ki állit az isten világ piacára,
Hogy Európának szolgáljunk javára,
Nem csak vitézséggel, mely eddig is meg volt.
Mert arról bönünk még senki meg nem szolt.
Hanem bölcsességnek tündüklő fényével
Igaz virtusoknak nagy díszsággal.
A bölcsesség szerzi erkölccsék jószágát
És e kettő toszai világ boldogságát.
Hol ezek megvagnak ott nagy dolgok lesznek
De jóknak kell lenni, különben kárt lesznek,
Legjobb kenyér és bor, ételéd itáled,
Magyarl tehát neked ez a hivatalod,
Hogy legfőbb emeld a te gondolatod,
Nemes és szent legyen minden indulatod.
Erre tanítanak minden szent prófátok
Görög, deák anglus, francia posták
Németekkel együtt; nagy Philosophusok
Példákkal oktató bölcs historicusok.
Ezekből szedj össze minden bölcseséget
Mert ezekben találsz jó gyönyörűséget.
Tanít meg ezeket nyelveden szollani
Hogy minden magyarnak lehessen hallani.
Igy az egész nemzet mindjárt előbb megyen
Sok válik akárhol a ki számot tegyen.
És hogy viszatértéki nyelvünknek dolgára
Akkor használsz ennek megböbbitására
Mikor tudományunk bűségében tesszel
E nélkül hiájában erkölccséd tesszel
Nem tanultál nem tudsz, s még is tanítani,
Még pedig nemzetet akarsz vakítani.
Azt vizsgál: Cicero hogy osinál új szókat?
Mely szépen találja mindenütt a jókat?
Hogy illik az közzé a több deák szónak
Mindig ott volt, tetszik ugy az olvasónak
Megegyez a nyelvnek mind természetivel
Mind a deák fölnek hiv itéletivel.
Avagy csak távolról, ha ötöt követed,
(Mert közel nem éred) lézsen becsületed.
Mikor jó szónk vagyon, mi szűkség csinálni
Csak ez hogy gondolod kell németizálni.
A byerost, elindult és nem elutazott
Elutazott tónod, hogy csak mind oda jutott.
Még nem is utazott, a ki csak alá tudt.
Ne fordíts betűre, mert ugy viszatfordult.
A várost nem be vedd szegény, hanem vedd meg
Vedd be a tudományt, orvosságot, old meg.
Téged sem vesznek be ezért lingvistának
Se papnak, osmernek mert tudatlánának
Mint hogy felesége nincsen a barátának
Eddig senkit nem is hivatunk, barátának
Férfinak, asszonyoknak barát volt a neve,

Különbösgöt nemben magyar nyelv nem teve.
Ninga nálunk der, die, das, deakul hie, haec, hoc.
Ó nálok sinos erre szükség sem helyes ok.
Szemérmetsőbb is nemet elhallgatni,
Mint azt vagy koll vagy nem, mindig flogatni.
Mint európaik szokták, melyre szükség
Nincsen: ez ott hiba, itt tökéleteség.
Barátságot a nom soha nem is szűlhet,
Mert az egyedül a virtuson épülhet.
Sohadum díszos Pórid, kár ezért a lördi,
Ki ne bosszankodnék az illetőn szédri?
Mondjad: kár ez a lö, kár ez a jó ombor,
Igy mondja a magyar, így mondta Balamber.
D. L. m. k.

először került színpadunkra: Szigligeti „Csikós”-ának halvány másolata. Egyes személyek közül, Marozsi a ravasz vén költőre, Junli, Bandura a legelőnkeben emlékeztetnek. A tárgy meglehetősen elcsépeelt, az alakítás, bonyolat gyenge, a személyek csaknem egytől egyig a véletlen játékszerei s hogy e darab nálunk még is némi sikert vívott ki: a vasárnapi s Foltényi játékaik közönségek, ki Kruponyacsok Marozsi sajátosság felfogással, kedvvel személyesítette, alakító tehetségének ez este is kitünő jelet adván. Zöldy (Zalay) észrevehetőleg kedvtelentül játszott; Foltényi (Antónia) helyesen fogta fel szerepét, játékában a szerelme és lemondás harezának festése különösen szépen sikerűlt. Rudass (Elek) szerepe több életet, kedvet bñthetett volna; őt a könnyed comical szerepekben örömostöbb látnók. Horváth (Kondor) helyén volt, de ahol akadozott. Elvárjuk, hogy máskor szerepe betanulásra több gondot fordítand. Szakál Róza (Büke) kedves kis paraszt lány volt. Szakál (Jani) örömmel jegyezzük föl — némi igyekezetet és halandást tanusított. Ligeti, Timárné, Fehérvári, Chován kitölgetőleg működtek, mint szintén Benedek és F. Vilmos is. Közsmárki Mari eleven játéka diadrotot érdemelt. Közönség igen szép számmal, mi fényes bizonyítéka annak, hogy az új darabok, a mai pénzszük világban is vonzerővel bírnak a közönségre.

Jun. 13. A férfi és női karzemélyzet jutalomjátékaul: „Dunánan apó és fia utazása.” Operette 2 felv. „Dunanan apó és fia utazása” az utóbbi időkben mindig felt házat csinált, de mintha a tegnapi előadás teljesen kimerítette volna a színházlatogató közönséget — állg néhányan hallgatottak végig Offenbach ez elvitázhatlanul kedves zenéjű dalmítvét, — elannyira, hogy a tiszta jóvedelem még tápénzre is kevés leend kardaloknóinknek. Foltényi (mint Dunanan) kedélyes játéka s találó díszal folytonosan jó kedélyhangulatban tartották a hallgatóságot. F. Vilmos jó Patroklos volt. Timárné, több helyen egészen énekelte. Chovánnak jelenete az első felvonás elején szépen sikerűlt. A karok általában véve jól működtek. Csabainé assz. (Leokadia) ez este a jutalmazandók iránti szívességből lépett föl.

Jun. 15. „Grilli” Eredeti szomorujáték 5 felv. E darab Szigligeti legjobb művei közé tartozik s a czím szerében tágas tért nyujt az alakításra. Zöldy (Grilli) végletelet különösen szépen sikerűltek, de a bűszkeség s gony ecsetelése a második felvonás elején nem tötött oly jól ki, mint vártuk volna. Rudass (Antal) és Szakál (Endre) rövid, de szép szerepeiknek nem felelték meg kellőz; előbbi azonban, szokása ellenére némi kedvet tanusított. Császár (Czibak) eleintén annyira viszázt hangzóval, hogy utóbb a patheticusabb részeknél egészen kimerűlt. Csabainé (Gertrud) művészi játéka teljes elismerésünkre vívta ki, hasonló szerepekben mindig örömmel adózöljük. Szakál Rózának a Margitához hasonló drámai szerepek, eráját haladják. Benedekné (Róza) szép alak volt, de csak is emyly asz, mint róla dicsérőleg elmondhatunk. Ligeti (Antónia) ismét ragya a szavakat. Felemlitendők még Foltényi, Fehérvári és Bokoly, kik több vagy kevesebb sikerrel tölték be szerepeiket. Közönség leverőleg kevés számmal.

lőket, kik márczius óta a pesti károly-kaszárnyában fogva tartottak, szabadon bocsátottak.

Érett szőlő, júniusban. Az aradi lapja, hogy e napokban világosan oly szőlőtökén, mely különben még virágzásban volt: három szem tökéletesen kifejlődött és zamatu szőlőt találtak.

A cserkeszek, mióta a tulnyomó orosz hatalom súlyát érzik, tömegesen kezdenek hazájukból kivándorolni. Trapezuntba közelebb mintegy 18 ezren érkeztek s a szállítóhajók a nagy szorongásban, 134-en fultak meg — s mivel már Trapezuntban 20 ezer kivándorlott volt, a kormányzó csak 6000-nek engedő meg a partraszállást. A szörnyű tolongásban ez alkalommal is több száz ember élete esett áldozatul.

Liszt Ferenc a nagy zenetelenség, egy pesti barátjához levelet írván, azt nyilváníta, hogy eszében sincs kolostorba vonulni, mint ezt nemrég a hírlapok hirtelleg. Ami Pestre költözését illeti: szeretne ugyan Pesten halni meg; mivel azonban még nem ohajt az árnyékvilágba kiköltözni, Rómában marad. „Büvös erővel vagyok Rómához csatolva, — írja — s ha csak egét látom, a legszebb dallamokra lelkesülök.”

Jótekonyság. Csokonics János, a zombolyai uradalom birtokosa a „P. N.” részletes kimutatása szerint, az oltani inségek segélyezésére 140 ezer frtnál többet adott. Megőrkítésre méltó szép cselekedet.

Érdekes párbaj. A „Freiberg. Ztg.” írja, hogy Freiberg városka kapui előtt minap egy bárbaj ment végbe, melynek fájdalom! halalos kimenetele volt. E párbaj két nemes, derék állat közt küzdött. Egy furdó kutya incselkedni kezdett a tóban uszkáló hatyuk egyikével s ellenfele hatalmas szárnyaszkodásaival nemsokára annyira sarokba szorította, hogy a kutyanak a víz alá kelle menekülnie, hol a hatyú aztán csőrjével halálra csipkedte.

Cocda-gyermek. Pestmegyéből egy csodagyermeket vittek be és mutogatnak Pesten, mely hét éves csak és nem kevesebb mint 1 mázsa 22 fontot nyom. Ha egészséges táplálkozás mellett így halad tovább, szeretnők 20 év múlva látni M. bácsival karonfogva. (S.)

Különszolgálat. Kokal Franziska topással vádolva áll a bécsi törvényszék előtt. Elnök: Hány éves ön? Vádlott: 22 éves. E. Micsoda vallásu? V. Katholika. E. Hol született? V. Csehországban. E. Mivel foglalkozik itt? V. Az államadósági pénztár dajkája vagyoka lipót-városban.

A jószívű koldus. A „Gy. K.”-ből olvastuk, hogy egy mező-őrsi jómódu, de a ruhára nem sokat adó paraszt ember, Győről hazafelé mentében egy öreg koldussal találkozott, ki megszólította őt, hogy volt-e ma keresete? (Gondolta: ez is collegája.) A megszólított lelkiismeretesen felel: nem volt egy krajczár sem. No hát jöjjön velem a korcsmába; nekem jó napom volt. És csakugyan pearsenyét s bort fizetett a jószívű koldus a tehető parasztnak.

Szerkesztőégi nyiltelevezés.

Anonym levelek hozzánk hasztalanul küldetnek be. Már több ízben ismételtük, hogy ha valamért felelősséget vállalunk, azt is kívánjuk tudni: kiéért?

A „Pesti Hölgydivatlap” kiadóhivatalának. Beesés lapjuk utóbbi két számát nem kaptuk. Kérjük e hiány pótlását.

Kiadóhivatali üzenetek.

Az „Ország Tükre” kiadóhivatalának. Ama bizonyos hirdetmény számláját már két ízben küldtük meg. Kapták-e Önök?

A „Pesti Napló” kiadóhivatalának. Önök, tévedésből 80 krt küldötték be a mult negyedévi előfizetési díjban, 1 ftt 80 kr helyett. Kérjük ez összeg kiegészítését.

Azon olvasóinkat, — kik ez évi január - júniusi előfizetési díjait még be nem küldték, — tisztelettel kérjük azoknak utólagos befizetésére.

Terménytár.

Debreczen. Junius 14. — Tiszta buza 4 ftt 80 kr. kétszeres 4 ftt 20 kr. rozs 3 ftt 40 kr. árpa 2 ftt 60 kr. kukorica 3 ftt 50 kr. zab 1 ftt 85 kr. köles 3 ftt 80 kr. Egy mázsa szalonna 39 ftt. széna 3 ftt 50 kr. szalma 1 ftt 70 kr. 1 font szalonna 42 kr. disznóhús 22 kr. marhahús 17 kr. só 9 kr. 1. itcze disznószőr 60 kr. (Cs.)

Baromvásár. Egy pár jármos ökör 170 ftt. egy pár vágó tehén 115 ftt. negyedfü tinó párja 160 ftt. harmadfü tinó párja 80 ftt. rugott borjú párja 58 ftt. igásló párja 100 ftt. sertés párja 40 ftt. juh párja 21 ftt.

Arad. Junius 10. — T. buza 5 ftt — kr. kétszeres 4 ftt — kr. rozs 3 ftt 40 kr. árpa 2 ftt 65 kr. zab 2 ftt 30 kr. kukorica 3 ftt 50 kr. 1 mázsa szalonna 45 ftt — kr. széna 3 ftt — kr. 1 font marhahús 22 kr. (S.)

Békes. Junius 11. — Tiszta buza 5 ftt — kr. kétszeres 4 ftt 20 kr. rozs 3 ftt 50 kr. árpa 3 ftt 60 kr. kukorica 4 ftt — kr. zab 2 ftt 30 kr. köles — ftt — kr. Egy mázsa szalonna 46 ftt. — kr. széna 5 ftt — kr. 1. font marhahús 18 kr. (E.)

Ermthályfalva. A Jun. 9-én tartott heti vásárban a termények s élelmi czikkék ára következő volt: Tiszta buza mérője 4 ftt 20 kr. kétszeres 3 ftt 40 kr. rozs 3 ftt 10 kr. tengeri 3 ftt — kr. árpa 2 ftt 50 kr. zab 1 ftt 90 kr. búkköny — ftt — kr. lednek — ftt — kr. köles 3 ftt 30 kr. kása vékája 3 ftt 20 kr. pasuly 2 ftt 70 kr. lendermog — ftt — kr. kolompér vékája 80 kr. leucse itczéje 8 kr. bor-

só 8 kr. zsír 60 kr. olaj 30 kr. szalonna mázsája 36 ftt, szalonna fontja 40 kr. sertésbús 20 kr. marhahús 13 kr. hizott liba 2 ftt 30 kr. sovány 1 ftt — kr. három tojás 5 kr. (V.)

H. Bösörmény. Junius 13. — T. buza 9 ftt — kr. kétszeres 7 ftt 80 kr. rozs 6 ftt 80 kr. árpa 4 ftt 45 kr. zab 4 ftt 20 kr. tengeri 7 ftt 20 kr. köles 6 ftt 40 kr. 1 mázsa szalonna 40 ftt. 1 font marhahús 15 kr. (K. I.)

Kisvárd. Junius 9. — T. buza 4 ftt 40 kr. kétszeres — ftt — kr. rozs 3 ftt 10 kr. árpa — ftt — kr. zab 1 ftt 80 kr. tengeri 3 ftt 20 kr. köles — ftt — kr. egy mázsa szalonna 40 ftt. egy font marhahús 15 kr. (B.)

Makó. Junius 8. Tiszta buza 5 ftt 80 kr. kétszeres 5 ftt 60 kr. rozs — ftt — kr. árpa 3 ftt — kr. kukorica 3 ftt 60 kr. zab 2 ftt 50 kr. köles — ftt — kr. Egy mázsa szalonna 33 ftt. széna 3 ftt — kr. 1. font marhahús 18 kr. (D.)

Margitta. Junius 10. — Tiszta buza. 4 ftt 15 kr. kétszeres 3 ftt 75 kr. rozs 3 ftt 15 kr. árpa 2 ftt 45 kr. zab 1 ftt 75 kr. tengeri 3 ftt 35 kr. 1 mázsa szalonna 33 ftt. 1 font marhahús 13 kr. (H. J.)

Nyiregyháza. Junius 11. T. buza 4 ftt 60 kr. kétszeres 3 ftt 60 kr. rozs 3 ftt 20 kr. árpa 2 ftt 80 kr. zab 1 ftt 80 kr. tengeri 3 ftt 20 kr. köles 3 ftt 20 kr. kása 6 ftt — kr. pasuly 4 ftt 80 kr. (K. B.)

H. Nánás. Junius 10. — T. buza 4 ftt 40 kr. kétszeres 4 ftt 20 kr. rozs 3 ftt 40 kr. árpa 3 ftt — kr. zab 2 ftt 10 kr. tengeri 3 ftt 40 kr. köles 3 ftt 25 kr. 1 mázsa szalonna 40 ftt — kr. 1 font marhahús 15 kr. (F.)

Szarvas. Junius 10. — T. buza 5 ftt 60 kr. kétszeres 4 ftt 80 kr. rozs — ftt — kr. árpa 3 ftt 40 kr. zab — ftt — kr. kukorica 3 ftt 70 kr. köles — ftt — kr. egy mázsa szalonna — ftt. széna 1 ftt — kr. egy font marhahús 18 kr. (V. P.)

Tasnád. Junius 10. — T. buza 3 ftt 90 kr. kétszeres 3 ftt 20 kr. rozs 2 ftt 70 kr. árpa — ftt — kr. zab 1 ftt 40 kr. tengeri 2 ftt 80 kr. köles — ftt — kr. egy mázsa szalonna 29 ftt. széna 1 ftt — kr. egy font marhahús 13 kr. (A. L.)

Tokaj. Jun. 10. — T. buza 10 ftt. — kr. kétszeres 8 ftt 50 kr. gabona 7 ftt. — kr. árpa 6 ftt. — kr. zab 4 ftt 40 kr. tengeri 7 ftt. kr. kolompér 3 ftt 20 kr. 1 mázsa liszt 0. sz. 17 ftt. 1. sz. — ftt szalonna — ftt. — kr. széna — ftt. — kr. 1 font marhahús 15 kr. bornyuhus — kr. 1 itcze ó bor 20 kr. bikfa öle 5 ftt 50 kr. (Z. J.)

A bécsi börze távirati sürgönye szerint június 16 án következő árjegyzet volt: 5% Metallhús 78.—, Nemzeti 80.83, Bank-részvény 789.—, Hiteletintézi részv. 193.10 1860. sorsjegy 97.10, London 114.39. Ezüst 113.75 Arany 545.

MENETREND
a tisztavideki vaspályán, 1864-ik év Május 1-től kezdve, érvényes az 1864-dik nyári havakra.

I. Kassa és Nagyváradi felé.			II. Arad felé.		
Bécs	8 óra — perc este	7 óra 45 perc. reg.	Bécs	8 óra — perc este	7 óra 45 perc. reg.
Pest	6 " 25 " reg.	5 " 35 " este	Pest	6 " 25 " reg.	5 " 35 " este
Czegled	9 " 27 " "	8 " 24 " "	Czegled	9 " 27 " "	8 " 24 " "
Szolnok	10 " 27 " "	9 " 24 " "	Szolnok	10 " 27 " "	9 " 24 " "
Pasp.-Ladany	1 " 26 " délu.	1 " 20 " reg.	Pasp.-Ladany	1 " 26 " délu.	1 " 20 " reg.
Debreczen	3 " — " "	3 " 47 " reg.	Debreczen	3 " — " "	3 " 47 " reg.
Tokaj	5 " 25 " "	5 " 5 " "	Tokaj	5 " 25 " "	5 " 5 " "
Miskolcz	7 " 24 " este	11 " 3 " déle.	Miskolcz	7 " 24 " este	11 " 3 " déle.
Forró-Encs	6 " 33 " "	12 " 52 " délb.	Forró-Encs	6 " 33 " "	12 " 52 " délb.
Kassa	9 " 56 " "	2 " 49 " délu.	Kassa	9 " 56 " "	2 " 49 " délu.
Pasp.-Ladany ind.	1 " 53 " délu.	1 " 40 " reg.	Pasp.-Ladany ind.	1 " 53 " délu.	1 " 40 " reg.
B.-Ujfalu	2 " 45 " "	3 " 6 " reg.	B.-Ujfalu	2 " 45 " "	3 " 6 " reg.
Nagyvárad	3 " 45 " "	4 " 40 " "	Nagyvárad	3 " 45 " "	4 " 40 " "
III. Kassa és Nagyváradi felé.			IV. Aradról Pest és Bécs felé.		
Bécs	5 óra 24 perc reg.	11 óra — perc. déle.	Bécs	12 óra 30 perc. délu.	8 " 20 " este
Forró-Encs	6 " 34 " "	1 " 3 " délu.	Forró-Encs	6 " 34 " "	11 " 13 " éjjel
Miskolcz	7 " 35 " "	3 " 5 " "	Miskolcz	7 " 35 " "	2 " 3 " reg.
Tokaj	9 " 35 " "	5 " 35 " "	Tokaj	9 " 35 " "	4 " 12 " "
Debreczen	12 " 12 " délb.	10 " 29 " éjjel	Debreczen	12 " 12 " délb.	5 " 12 " "
Pasp.-Ladany	4 " 44 " "	4 " 43 " reg.	Pasp.-Ladany	4 " 44 " "	5 " 39 " "
Szolnok	5 " 44 " "	5 " 54 " "	Szolnok	5 " 44 " "	8 " 37 " "
Czegled	8 " 37 " "	8 " 45 " "	Czegled	8 " 37 " "	6 " 37 " "
Pest	6 " — " reg.	6 " 33 " este	Pest	6 " — " reg.	6 " 37 " "
Bécs	11 " 12 " déle.	9 " 30 " este	Bécs	11 " 12 " déle.	11 " 16 " éjjel
Nagyvárad	12 " 5 " délb.	11 " 16 " "	Nagyvárad	12 " 5 " délb.	12 " 16 " "
B.-Ujfalu	12 " 54 " "	12 " 16 " "	B.-Ujfalu	12 " 54 " "	5 " 54 " reg.
Pasp.-Ladany	5 " 41 " este	5 " 54 " "	Pasp.-Ladany	5 " 41 " este	5 " 54 " "
Czegled	5 " 41 " "	5 " 54 " "	Czegled	5 " 41 " "	5 " 54 " "
Bécs	12 óra 30 perc. délu.	8 " 20 " este	Bécs	12 óra 30 perc. délu.	8 " 20 " este

A közlomsági indítás ideje, s minden pályaudvaron kifüggesztett részletes menetrendben van kumulatív.

A vasúthoz csatlakozó postakocsik indítások:

- Aradról — Szekes, naponta este 5 órakor, az utasok fölvétele újracsatlakozva.
- Nyiregyháza — Szekes, vasárnap, szerdán és pénteken este 6 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
- Nyiregyháza — Berregváros, naponta reggel 7 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
- Nyiregyháza — Nagybányára, hétfőn, kedden, csütörtök és szombaton este 6 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
- Nagyvárad — Kolozsvár, naponta este 6 órakor, az utasok fölvétele 7 vagy 8 személyre korlátozva van.
- Tokajból — Ujhelyre, naponta este 7 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
- Kassáról — Lőcserre, naponta éjjel 12 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
- Kassáról — Freyburg, vasárnap és szombaton délután 2 órakor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
- Kassáról — Saigolcra, naponta éjjel 12 óra 45 perckor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
- Kassáról — Munkácsra, naponta éjjel 11 óra 45 perckor, az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.

Az igazgatóság.

HIRDETMÉNYEK.

Hirdetmény.
Sz. kir. Debreczen város tanácsa részéről közhírre tétetik, hogy a város tulajdonához tartozó:

- Sámsomi belső nagycsapszék, ételudai és italmérséi joggal együtt.
- Látóteleki fogadó a hozzá tartozó földelkekkel együtt.
- Bégány mezzárszék.
- Arokréti csapszék a hozzá tartozó földelkekkel együtt.
- Bárány csapszék.
- Bégány csapszék.
- Cserepes csapszék.
- Calcsogyó vagy Szarvas csapszék.
- Eprekerti csapszék.
- Külöb háromvászár-terem levő 1-ső és 2-ik számú kőpince.
- Külöb vásári kávéház (elizium) és Magas csapszék.
- Nyilas csapszék és
- Savóskuti vendéghozadó, 1864 november 1-ső napjától számítandó 3 egymásután következő évre a város ház nagytanácssteremében f. évi augusztushó 3-kán s ezt követő napokon tartandó nyilvános árverés mellett a városgazdai hivatalnál addig is bármikor megtekinthető előleges feltételek szerint hasznosbérbe fog adni, mely napon a bérleti kívánók magukat bánatpénzzel ellátva ezennel meghívtnak.

Debreczen 1864. Junius 10.

A városi Tanács.

Ajánlkozás.

En alábbi gépész, ki tulajdon gőze s 6-pl6-géppel rendelkezem, ajánlom magamat a nagyérdemű földbirtokos gazdák közönség figyelmébe, mint aki kedvező feltételek mellett termény-rész-üzletésért bármennyi termény csöplésére készséggel vállalkozom — s kinek több évi enemi működésem alatt a közmogelődést kivívnom sikerült.

Kérek a t. földbirtokos gazdaközönség jóallatánál kívánó része, mikép magát nálam mihamarabb előjegyeztesse sziveskedjék, hogy a munkák fölvállalása után azoknak beosztását aszerint intézhessom.

Nánásy Sámuel gépész.
(Lakik czeglédutczán 2000. sz. s.)

Kiadó: a debreczeni szilvágyegylet.

A bécsi mintára készült serhűtők

A megrendelhetők: mik belől bádoggal belételek, közepén jégtartóval s ruganyos rézcappal ellátva. Készítendő a sert feladott s kellemes italt szolgál; miről az eddig készültök tanuszkodnak. Alkalmazható s serhűtő: egyes és kettős hordókra: ugyszintén a hely minőségéhez is kedvezményesen szolgál a kitélhető jutányos ár. — és a feladott szállítókna a hozatalhár szintén többé kerül mint innen vidékre, s 8 nap alatt minden eheli rendelések készek. Ugy szintén vállalok minden szakomba vágó czikkéket, s legfontosabb készítés mellett jutányos áron, felelősséggel.

Bérmentes levélben értekezhetni velem — s a megrendelt czikk, utánvetel útján is megküldetik.

A nagyérdemű közönség számos megrendeléseit várva, magamat kegyeibe ajánlom.

Füvesy Lajos építkezés és butorasztalos.

(Lakásom czeglédutczán 2565 szám alatt.)

Árverési hirdetés.

A debreczeni királyi váltótörvényszéknek 1864. évi áprilhó 28 n. 3425 szám alatt kelt végzésé folytán ezennel közhírre tétetik, mikép Veisz Ferencz mint felperes részére László Dániel mint alperestől 250 ftt váltói tartozás s járuléka erejéig lefoglalt ingóságok, nevezetesen házbutorok, feles műszerek, készasztalos-műkészlet, nevezett alperesnek helybeli darabosutcai lakásán folyó évi júniushó 20. napján d. u. 3 órakor nyilvános árverés útján készpénzértéssel mellet el fogunk adni. — Mire a vennikívánók meghívtnak.

Debreczen 1864, júniushó 17.

A váltótörvényszéki kiküldött végrehajtó.

Felelős szerkesztő: Sárváry Elek.

Folytatása a mellékleten.